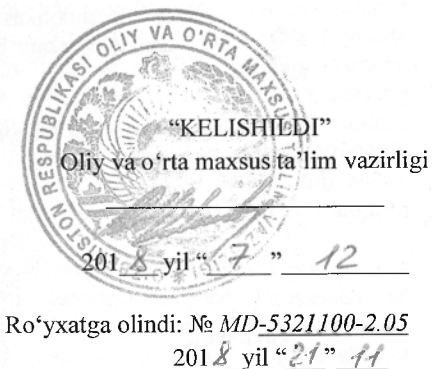
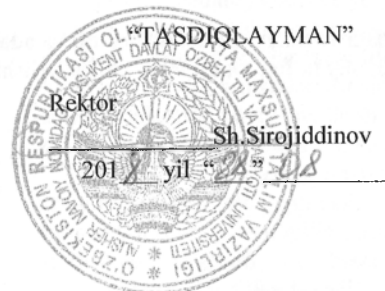

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLYI VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

TOSHKENT DAVLAT O'ZBEK TILI VA ADABIYOTI UNIVERSITETI

JAHON ADABIYOTI MUAMMOLARI

FAN DASTURI

Bilim sohasi:	100000	– Gumanitar soha
Ta'lim sohasi:	120000	– Gumanitar fanlar
Mutaxassislik:	5A120101	– Adabiyotshunoslik (O'zbek adabiyoti)

Toshkent – 2018

Fan dasturi Oliy va o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limi yo'nalishlari bo'yicha O'quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi Kengashning 2018 yil "21" 11 dagi 5-sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan.

O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2018 yil "7" 12 dagi 1000-sonli buyrug'ining 4-ilovasi bilan fan dasturi ro'yxati tasdiqlangan.

Fan dasturi Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universitetida ishlab chiqildi va turdosh oliy ta'lim muassasalari bilan kelishildi.

Tuzuvchi:

Jo'raqulov U. – ToshDO'TAU, "Adabiyot nazariyasi va zamonaviy adabiy jarayon" kafedrasida dotsenti, filologiya fanlari doktori

Taqrizchilar:

Qahramonov Q. – Til, adabiyot va folklor instituti etakchi ilmiy xodimi filologiya fanlari doktori, professor

Rasulova U. – ToshDO'TAU, "Adabiyot nazariyasi va zamonaviy adabiy jarayon" kafedrasida dotsenti filologiya fanlari nomzodi, dotsent

Fan dasturi Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat O'zbek tili va adabiyoti universiteti o'quv-uslubiy kengashida tavsiya qilingan (2018-yil "28" 08 dagi "1"-sonli bayonnomasi).

I. O'quv fanining dolzarbligi va oliy kasbiy ta'limdagi o'rni

Mazkur dastur "Kadrlar tayyorlash milliy Dasturi" asosida ishlab chiqilgan. Jahon adabiyoti muammolarini o'rganish tarixiy, nazariy poetika nuqtai nazaridan dolzarb masalalardandir. Ushbu fanga oid bilimlarni magistr akademik darajasi talablari doirasida yetkazib berishda quyidagi masalalarga diqqat qaratish maqsadga muvofiq deb topildi: a) jahon xalqlari madaniy-ma'naviy hayotida muhim o'rin tutgan adabiy davrlar, adabiy figuralar, nazariy-poetika masalalari; b) eng muhim adabiy oqim va yo'nalishlar; v) yetakchi badiiy obrazlar va ularning o'rni; g) jahon xalqlari adabiyotining falsafiy, badiiy, ruhiy-ma'naviy omillari; d) adabiy turlar va janrlar takomili; ye) adabiy ta'sir masalalari qiyosiy tipologik hamda tadrijiylik prinsiplari asosida talqin etiladi. Eng muhimi, badiiy tahlil, badiiy so'zni tushunish va tushuntirish, badiiy ijodning ichki qonuniyatlarini anglash o'rganilayotgan masalalar markazida turadi.

Ushbu fan doirasida adabiyotshunoslikdagi ilg'or pedagogik va axborot texnologiyalari jalb qilinadi. Jamiyatni demokratlashtirish jarayonida va iqtisodiyotni bozor tamoyillari asosida isloh qilishda ushbu fan yoshlarni mustaqil fikrlashga o'rgatadi va barcha tahlil jarayonlariga ijodiy yondoshishni shakllantirishga yordam beradi.

II. Fanning maqsad va vazifalari

Mazkur fanni o'qitishdan maqsad - jahon adabiyoti namunalarini bir butunlikda, jahoniy poetik tamoyillar asosida o'rganish, milliy adabiyotni boshqa millatlar badiiy tafakkuri bilan mushtarak hodisa sifatida talqin etish, jahon adabiyotining yetuk namoyandalari biografiyasi, adabiy muhiti, poetik mahorati, uslubi, badiiy konsepsiyasi masalalarini o'rganishdan iborat. Ayni maqsadni amalga oshirish uchun namunaviy dastur oldiga quyidagi vazifalar qo'yiladi:

-jahon xalqlari adabiyotining badiiy, tarixiy, falsafiy, ruhiy-ma'naviy omillari haqida bilimga ega bo'lish;

-mif va adabiyot munosabati masalasini o'rganish;

-jahon xalqlari madaniy-ma'naviy hayotida muhim o'rin tutgan adabiy davrlarni o'rganish ko'nikmasiga ega bo'lish;

-adabiy oqim va yo'nalishlarning shakllanish tarixi, nazariy-estetik asoslari, adabiy-tarixiy jarayonda tutgan o'rin va ahamiyatini yoritib berish;

-jahon adabiyoti tadrijida sezilarli iz qoldirgan ijodkorlar biografiyasi, asarlari, adabiy muhiti, uslubi va badiiy mahoratini ilmiy talqin etish;

-jahon adabiyotining eng sara namunalari misolida adabiy turlar va janrlar takomili muammolari haqida fikr yuritish malakasiga ega bo'lish;

-Sharq G'arb masalalarini qiyosiy-tipologik hamda tadrijiylik prinsiplari asosida talqin etish;

-jahon adabiyoti namunalarining o'zbek tilidagi tarjimalari va adabiy ta'sir masalalariga diqqat qaratish.

III. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

1-Modul. Fanning tarixiy-nazariy masalalari

“Jahon adabiyoti muammolari” faniga kirish

“Jahon adabiyoti” istilohi, jahon adabiyoti tushunchasini tashkil etuvchi omillar va mezonlar. Mif va jahon adabiyoti. Davrlashtirish va adabiy davrlarga xos yetakchi jihatlar va muammolar. Adabiy oqimlar va ijodiy metodlar. Jahon adabiyoti tarixining manbaviy qamrovi va tipologiyasi muammolari.

Jahon adabiyoti fanining predmeti manbalari, omillari. Jahon adabiyotini davrlashtirish. Jahon adabiyotining antik davri: qadim Misr, qadim Hind, qadim Xitoy, qadim turkiy tilli adabiyot, qadim yunon adabiyoti. Ularning o'zaro mushtarak va farqli jihatlari. Jahon adabiyotini o'rganishning omillari va mezonlari. Jahon adabiyotini o'rganishda umuminsoniylik, milliylik, individuallik tushunchalarining o'rni. Jahon adabiyoti manbalariga tipologik, genetik, tarixiy-madaniy yondashuv. Jahon adabiyotini tipologik o'rganishda akademik Konrad, Veselovskiy va prof. V.M.Jirmunskiy qarashlari. Zamonaviy adabiyotni tipologik o'rganish muammolari.

Jahon adabiyotida sinkretizm va mifologiya muammosi

Mifning badiiy ijodda tutgan o'rni. Mifologik maktab: tarixi, vakillari. Aka-uka Grimmlarning «Nemis mifologiyasi» asari. Myuller asarlarida mifologik talqin. Losevning mifologiyaga doir qarashlari. Mif va falsafa, mif va estetika, mif va din. Mif va mif poetikasi jahon adabiyotini o'rganishning muhim asosi sifatida. Mifda kaos va kosmos tushunchalari, ularning badiiy adabiyot tarkibida bajaradigan vazifasi. Mifning shakllari: tabiat, jamiyat, inson, o'tmish, kelajak, yaratilish va inqiroz haqidagi miflar. Mifologik maktab, mohiyati, asoschilari, metodologik prinsiplari. Mifologik asos, mifologik syujet, mifologik unsur tushunchalari. Ayni tushunchalarning adabiy-tarixiy jarayon bilan munosabati. Mifda kaos va kosmos tushunchalari, uning badiiy adabiyot bilan bog'liqligi. Frezer talqinida mif. Zamonaviy adabiyotda mif (G.Markes, J.Joys, S.Bekket). Ye.Meletinskiyning “Mif poetikasi” kitobida mif va zamonaviy roman masalalari talqini.

Qadimgi davr adabiyotida epos muammosi

Sharq va G'arb adabiyotining eng qadimgi davri: sinkretizm va qiyosiy-tipologiya masalasi. Davrga xos adabiyotning geografik hududlari, xronologiyasi. Antik davr eposi: “Bilgamish(Gilgamesh)”, “Ramayana”, “Maxabxarata”, “Iliada”, “Odiseya”, “Alpomish”, “Go'ro'g'li”, “Manas” asarlarining mazmuni va poetik o'ziga xosliklari. Antik lirika janrlari. She'riy vaznlar masalasi. Antik drama: Esxil, Sofokl, Yevripidlar ijodi. Tragediya, komediya janrlarining antik namunalari. Tragediyaning rivoiy, madaniy-tarixiy va nazariy asoslari. Antik davr didaktikasi. Sharq va G'arb didaktikasining umumiy hamda xususiy jihatlari. Didaktik talqinda shaxs, zamon va axloqiy omillarning o'rni. Gesiodning «Mehnat va kunlar» asari.

Antik davrda drama muammosi

Tragik janr. Tragediyaning rivoiy, falsafiy, psxologik va nazariy omillari. Esxil, Sofokl, Yevripid. Sofoklning «Shoh Edip» tragediyasida obrazlar tizimi. Edip «gunohi»ning jahon adabiyotshunosligida talqin etilishi. Asarda tragik vaziyatlarning o'ziga xosligi. Yunon komediyasi: komediya va komizm masalasi. Aristofan komediyalari. Attika davri komediyalari: Menandr ijodi. Sharq xalqlari dramasi: o'zbek xalq teatri (masxara) va jahon dramasi.

Badiiy, tarixiy va falsafiy proza muammosi

Qadim yunon romanchiligi. Spesifik xususiyatlari va obrazlar tabiati. Gerodotning «Tarix» asarida voqelikka real yondashuv. Uning o'z davrida yaratilgan boshqa tarixiy asarlardan farqi. Platonning «Qonunlar» kitobida dialogning o'rni. «Davlat» asarida jamiyatni toifalash masalalari. Platon asarlarida «Yalang'och daho» obrazi va uning prototipi. Platonning ideal haqidagi tushunchalari. Aristotelning «Metafizika», «Poetika» asari. Mimesis nazariyasi. Adabiy tur va janrlar masalasi. Epos va drama haqida muammolari. Uslub masalasi. Aristotel Forobiy talqinida. Forobiyning adabiy-estetik qarashlarida G'arb poetika ilmi masalalarining aks etishi.

Rim adabiyoti: epos, komediya, komik obraz va komizm muammosi

Plavt va uning «Xumcha», «Maqtanchoq jangchi» komediyalarida komik obrazlar talqini. «Xumcha» asari va o'zbek adabiyotida xasis obrazi. «Oltin devor»da komiklik va Plavtning «Xumcha» asari. Progopolinik komik obraz sifatida. Vergiliy ijodi. «Eneida» asarining yaratilishida Avgust siyosatining o'rni. Vergiliyning ijtimoiy qarashlari. «Eneida» asarining Gomer ijodi bilan munosabati. Asarning ijtimoiy mohiyati. «Eneida»da mifologik talqin. Ovidiyning «Qahramon ayollar», «Metamorfozalar» asarlarida real voqelik va mifologik talqin uyg'unligi.

Jahon adabiyoti tarixida o'rta asrlar adabiyoti muammosi

O'rta asrlar adabiyoti tushunchasi, uning Sharq va G'arb adabiyotida tutgan o'rni. O'rta asrlar G'arbiy Yevropa eposi: «Roland haqida qo'shiq», «Sid haqida qo'shiq», «Nibelunglar haqida qo'shiq» asarlari, ularda Sharq mavzusi talqini. Kelt xalqlari sagalari. Sagalarning yaratilishi: druidlar va flidlar. Sagalar strukturasi, mavzu doirasi. Sagalarda Sharq motivlari. Sagalarning cherkov xodimlari tomonidan yozib olinishi. Sagalarda diniy, xurofiy va magik unsurlar. O'rta asrlar yozma adabiyoti. Lirika va uning mavzular ko'lami. Lirik uslubdagi o'zgarishlar. Kurtuaz lirikasi. O'rta asrlar dramasi, Antik drama bilan umumiy va farqli jihatlari. Bu davr dramasi «Injil» rivoyatlarining o'rni. Sahna talqinidagi o'ziga xosliklar: sahna, dekoratsiya, aktyorlar, makon va zamon masalalari. Liturgik drama

tushunchasi. Misteriyalar. Ritsar romanchiligi. Ritsar romanlarining syujet qurilishi. Ritsar romanlarida sarguzasht va fantaziyaning ahamiyati, ularning folklor asarlari bilan munosabati.

2-modul. Jahon adabiyotida estetik tafakkur yangilanishi muammosi

Jahon uygʻonish adabiyoti muammosi (umumnazariy masalalar)

Geografik, xronologik chegaralari. Falsafiy, estetik, poetik, ijtimoiy, maʼnaviy omillari. Sharq va Gʻarb uygʻonishi muammosi: mushtarak va umumiy jihatlari. Ushbu muammoning jahon adabiyotshunosligida talqin etilishi. Sharq va Gʻarb uygʻonish adabiyotining mushtarak va farqli jihatlari.

Italyan Renessans estetikasi va Dante

Falsafiy, estetik va ijtimoiy omillar. Falsafiy va ijtimoiy konsepsiyalar: «Gumanizm», «universal odam», «xotin-qizlar emansipatsiyasi» masalalari. Uygʻonish davri adabiyotining estetik va adabiy kriteriyalari: realistik talqin, obrazlar prototipliligi, peyzaj va h.k. Dante biografiyasida oʻsha davr Italiya ijtimoiy muhitining oʻrni. Dante ijodining ilk davri. Anʼanaviy lirika. «Yangi hayot» Dante lirikasining yangi bosqichi sifatida. Asarning mazmuni va strukturasi. «Bazm», «Monarxiya xaqida» asarlari. «Xalq tili haqida» Dante estetik qarashlari va filologik nuqta nazarining inʼikosi sifatida. «Ilohiy komediya» asarining oʻrganilishi masalasi. Asar ilmiy, badiiy, falsafiy asoslarining shakllanishida Sharq badiiy tafakkurining oʻrni. Dante va Navoiy. Dante va Bokkachcho. Dante va Petrarka ijodi.

Ispan Uygʻonish adabiyoti muammosi va Servantes

Ispan Uygʻonishining milliy va antik asoslari. Ispaniya adabiy-ijtimoiy hayotida Oʻrta asrlik anʼanalari. Bu davr adabiyotida epos, lirika, drama va folklorning oʻrni. Migel de Servantesning hayot yoʻli va ijodi. «Don Kixot» jahon adabiyotining yuksak namunasi sifatida. Asarning ijtimoiy, milliy va biografik omillari. Asarning ritsar romanlari bilan munosabati. «Don Kixot»da telba, qiziqchi va ayyor obrazlari. Don Kixot va real voqelik aro nomutanosiblik. Romanning fojiviy qirralari. Roman haqida bildirilgan fikr-mulohazalar.

Rable va fransuz uygʻonish adabiyoti muammosi

15-16 asrlar Fransiyada ijtimoiy muhit. Falsafiy qarashlar xilma xilligi. Diniy qarashlarda mutaassiblik. Uygʻonish davri fransuz lirikasi, eposi va dramaturgiyasi. Fransua Rable biografiyasi va ijodi. «Gargantuya va Pantagryuel» asari. Asarda kinoya va komiklik. Tragik-komik talqin va «Gargantuya va Pantagryuel» asari. Asar strukturasi poetik mazmuni ochishdagi ahamiyati. Asardagi obrazlar tizimi. Asarda makon va zamon masalasi. Asar syujetining

oʻziga xosligi. Asar uslubiy xususiyatlari. M.Baxtin tadqiqotlarida Rable ijodi talqini. Roman talqinida xalq kulgu madaniyatining oʻrni.

Ingliz Uygʻonish adabiyoti va Shekspir poetikasi

Ijtimoiy, falsafiy va estetik qarashlardagi yangilanishlar. Uygʻonish davri ingliz lirikasi, eposi va dramasi. Adabiy muhit. K.Marlo ijodi. Dramaturgiya va teatrlik. Globus teatri. Vilyam Shespirning hayot yoʻli. Shespir ijodida lirika. Sonetlari. Dramaturgiyasi. Shekspir drama asarlarini davrlashtirish. Shekspir dramalarida komiklik. Shekspir tragediyalarida qahramon, voqelik, vaziyat, ramzlarning oʻrni. Shekspir tragikomediylari. «Qirol Lir»da masxara obrazi. Asarda «Otarlar va bolalar» muammosi talqini. Asar syujetida peyzaj unsurlarining psixologik vazifasi. Tragik obrazlar (Qirol Lir, Edgar) talqinida muallif pozitsiyasi. «Qirol Lir»da «katarsis». Shekspir va Tolstoy, Shekspir va Sharq badiiy tafakkuri. «Gamlet» tragediyasida tragik qahramon talqini. Shekspir va Navoiy.

XVII asr nemis adabiyotida urush mavzusi va “urush odami” obrazi

XVII asr nemis adabiyotida urush mavzusi talqini. 1618-1648 yillarda boʻlib oʻtgan urushning Yevropa xalqlari maʼnaviy, ijtimoiy hayotida tutgan oʻrni. Ayni voqealarning badiiy adabiyotda aks etishi. Nemis yozuvchisi Martin Opis(1597-1639)ning ijtimoiy-adabiy faoliyati. Uning «Nemis poeziyasi haqida» deb nomlangan kitobida urush izdan chiqargan milliy maʼnaviyatni tiklash masalasining aks etishi. Bunda nemis xalqi folkloridan, Antik davr madaniyatidan foydalanish haqidagi fikr-mulohazalar. XVII asr nemis adabiyotida urushni qoralash mavzusi.

XVII-XVIII asrlar adabiyotida adabiy oqimlar muammosi

Bu davr adabiyotining turli adabiy-falsafiy qarashlarga boy ekanligi. Turli adabiy oqim va yoʻnalishlarning maydonga kelish sabablari. Ularning falsafiy va estetik omillari. Ijtimoiy hayotdagi oʻzgarishlar va adabiyot. XVII-XVIII asrlar Gʻarbiy Yevropa adabiyotida oʻzaro va tashqi taʼsirlarning ahamiyati.

XVII asr Ispan adabiyoti: klassitsizm, barokko va konseptizm

Bu davr ispan adabiyotida uch adabiy yoʻnalish: Uygʻonish realizmi, klassitsizm, barokko. Uygʻonish realizmi va Lope de Vega ijodi. «Qoʻzibuloq» realistik asar sifatida. Asarning syujeti, obrazlari. Veganing estetik qarashlari. Klassitsizm estetikasining inkori, pesa strukturasi haqida mulohazalar. Sonetlari, epik dostonlari. Ispan klassitsizm adabiyoti. Bu adabiyotning milliy ruhi va xalq maishiy hayoti bilan birikib ketganligi. Barokko oqimi:uning antik asoslari, oʻtmish adabiyotini kult darajasiga koʻtarish, adabiyot xoslar uchun gʻoyasi. Gongoro ijodi. Konseptizm estetikasi. Alonso Ledisma, Luis de Gevara, Baltasar Grassmanlar ijodi.

Fransuz klassitsizmi: falsafiy, ijtimoiy va adabiy-estetik omillari

Fransiyada klassitsizm estetikasi va milliy madaniyat konsepsiyasi. Fransuz klassitsizmining falsafiy-esetik asoslari. (Dekart, Per Gassendi, Molerb, Bualo qarashlari). Kornel, Rasin, Molerlar ijodida klassitsizm an'analari. Klassitsizm estetikasining asosiy tamoyillari: uch birlik, adabiy janrlar masalalari. Fransuz klassitsizmining boshqa Yevropa xalqlari adabiyotiga ta'siri. Sharq va G'arb klassitsizmi qiyosi: umumiy va farqli jihatlar.

XVIII asr Yevropa ma'rifatchilik adabiyotining ijtimoiy-falsafiy va adabiy-estetik xususiyatlari

Nemis ma'rifatchiligi. Milliy birlik g'oyasi. I.Kantning «Erkin tafakkur» falsafasi. Fixtening sub'ektiv idealizmi. Gegel falsafasi. Uning «Ruh fenomenologiyasi» va «Mantiq ilmi» asarlari. Nemis klassik falsafaning asosi sifatida. Nemis ma'rifatparvar adiblari: Xristof Gotshed (1700-1766), Fridrix Gotlib Klobshok (1724-1803), Vinkelman (1717-1768), Lessing (1729-1781).

Nazariy-estetik asoslari: Volterning «Did saroyi», Didroning «Aktor haqida paradoks» asarlari. Adabiyotda ijobiy qahramon, ijtimoiy tarbiya, milliy madaniyat masalalari. Teatrchilik harakatlari: Volter, Didro, Monteske, Bomarshehar komediyalari. Sharq va G'arb ma'rifatchiligi masalasi.

Yevropa sentimentalizmi estetikasi

David Gartli, J.J.Russo, Jorj Berkli, David Yumlarining falsafiy qarashlari. Sentimental estikaning o'ziga xos jihatlari. E.Yung, J.Tomson, L.Sternlar ijodi: «Qabrison she'riyati» istilohi va manbalari. «Sentimental sayyohat», «Jentlmen, Tristam Shendining hayoti va ko'rgan kechirganlari» sentimental asar sifatida. Gyotening «Yosh Verterning iztiroblari» asarida sentimental falsafa talqini.

XIX asr jahon adabiyotida romantizm muammosi

Yevropa romantizmining ikki ko'rinishi: idealistik va taraqqiyparvar romantizm. Ularning ijodida xalq va milliy birlik tamoyili. Klassitsizmga salbiy munosabat, nemis romantizmi: A.Shamiso, A.Gofman, aka-ukalar Grimlar. Ingliz romantizmi: Bayron ijodi. Nemis romantizimida: «Ko'l maktabi» (Vordsvord, Sadi, Kolrij), inqilobiy romantizm (Bayron, Shelli), «London romantiklari» oqimlari. Amerika tarixiy romanchiligi. Fenimor Kuper ijodi romantizm va realizm sintezi.

Naturalizm adabiyoti muammosi

Naturalizm estetikasi asosida Ogyust Kont va Ippolit Ten falsafiy qarashlari yotishi. Shaxs faoliyatida biologik, genetik omillarning ustun qo'yilishi. Naturalistik badiiy tasvirning o'ziga xosliklari. Naturalistik adabiyot vakillari: aka-uka Gonkurlar, Emil Zolya ijodi.

Jahon adabiyotida realizm muammosi

Ijtimoiy-falsafiy asoslari. Fransuz realizm adabiyoti. P.Elyuar, M.Riffo, P.Shobbarlar ijodida «fojeiy gumanizm» motivlari. 50-yillar ispan adabiyotida «tremendizm» yo'nalishi: K.Seli, K.Laforet ijodi. Ispan «Yangi romanchiligi»:

X.Goytsolo, A.Matutelar ijodi. Beranje, Stendal, Merime, Balzak va Charlz Dikenslar ijodida jamiyat va shaxs muammolarining badiiy talqini. XX asr birinchi yarmi Yevropa va AQSh tanqidiy realizm adabiyoti. Gi de Mopassan tanqidiy realizmi. Nemis adiblari Tomas Mann, Bernard Shoular ijodida relistik talqin tamoyillari. AQSh adabiyotida satira va yumor. Mark Tven ijodi. Jek London ijodida Spenser va Nisshe falsafasi talqini. R.Rollan (Fransiya), Lui Aragon (Fransiya), E.Xeminguey, T.Drayzer, (AQSh), Anna Ziggers (Germaniya), Jeyms Oldrij (Angliya)lar ijodida ijtimoiy falsafiy, maishiy muammolarning yoritilishi.

Jahon modernizmi: falsafasi, ijtimoiy-psixologik omillari, yo'nalish va oqimlari

Modernizm estikaning tarixiy ildizlari va ijtimoiy-falsafiy omillari. Jahon modernizmining adabiy, falsafiy yo'nalishlari: simvolizm, futurizm, dadaizm, syurrealizm, abstraksionizm, ekzistensializm, absurdizm. Fransuz modernizmi. Inson hayotining ekzistensial talqin etilishi. J.-P. Sartr, A.Kamyu, S. de Bouvarlar ijodi. 50-yillar fransuz «yangi romani»: A.Rob-Griye, N.Sorrot, M.Byutor asarlari. Fransuz «absurd teatri»: E.Ionesko, S.Bekket, A.Adamovlar ijodi. 60-80-yillar ispan profonkist romanlari: B.Kassaesa, X.Goytsolo, A.Mushetilar ijodi. Ayres Merdok, Uilyam Goldinglar ingliz modern adabiyoti namoyondalari sifatida. Nemis modern adabiyotida metafizik falsafa asosida maydonga kelgan «metaadabiyot» (Ernst Yunger, Arno Shmid), fransuz modernizmi (Martin Valzer), freydizm qarashlarining badiiy talqinlari (S.Sveyg). AQSh modern adabiyoti: ekzistensializm, freydizm, dzen-buddizm g'oyalari: U.Stoyron, R. Elisson, D.Selenjer, U.Folknerlar ijodi. Postmodernizmning jahon adabiyotida tutgan o'rni. Madaniy-falsafiy omillari. Timoti Uenter va uning postmodernizmga doir qarashlari.

IV. Semenar mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Semenar mashg'ulotlar talabalarda badiiy tahlil, ilmiy-nazariy muqoyasa, badiiy asarga problematik yondashuv malakasini shallantirishga xizmat qiladi. Shuningdek, ilmiy tadqiqotlar olib borish, tarixiy davrlar mohiyati, poetik o'ziga xosligini anglashda amaliy-nazariy asos bo'lib xizmat qiladi. Semenar mashg'ulotlarida talabalar jahon adabiyoti muammolari to'g'risida amaliy ko'nikma va malaka hosil qiladilar.

Semenar mashg'ulotlarini uyushtirish bo'yicha tavsiya qilinadigan taxminiy mavzular:

1. «Qadim Gretsiyaning afsona va miflari», «Hind miflari» asarlari tahlili.
2. Gomerning «Iliada» va «Odiseya» asarlarida mifologik syujetlarning o'rni.
3. Antik davr Sharq va G'arb lirikasi.
4. Qadim Yunon dramalari: «Shoh Edip», «Zanjirband Prometey», «Medeya».

5. «Rolland haqida qo'shiq» fransuz qahramonlik eposi-yevropa xalqlari qahramonlik eposlarning mukammal namunasi sifatida.
6. Dante ijodida sharq motivlari.
7. Servantes ijodida reallik va romantika uyg'unligi.
8. Shespir ijodida tragizmning o'rni.
9. Vilyamedyan, Baltasar Grasian va Kalderonlar ijodi tahlili.
10. Bualoning «Poetik san'at» asari.
11. Ispan adabiyotida xoslar va omma adabiyoti: Lope de Vega va Gongora ijodi.
12. Grimmelsgauzen ijodida urush mavzusi talqini.
13. I. Kantning adabiy estetik qarashlari.
14. U. Folknerning «Qora musiqa» asarida tragik pafos.
15. A. Kamyu va absurd adabiyot muammosi.
16. F. Kafka ijodida «Absurd makon» muammosi.

V. Mustaqil ta'limni va mustaqil ishni tashkil etishning shakli va mazmuni

Talaba mustaqil ishni tayyorlashda fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda, quyidagi shakllardan foydalanish tavsiya etiladi:

- amaliy mashg'ulotlarga tayyorgarlik;
- seminar mashg'ulotlariga tayyorgarlik;
- darslik va o'quv qo'llanmalar bo'yicha fan boblari va mavzularini o'rganish;
- tarqatma materiallar bo'yicha ma'ruza qismini o'zlashtirish;
- maxsus adabiyotlar bo'yicha fan bo'limlari yoki mavzulari ustida ishlash;
- talabani o'quv, ilmiy-tadqiqot ishlarini bajarish bilan bog'liq bo'lgan fan bo'limlari va mavzularni chuqur o'rganish;
- faol va muammoli o'qitish uslubidan foydalaniladigan o'quv mashg'ulotlari;
- masofaviy ta'lim.

Mustaqil ishni tashkil etishning shakli va mazmuni:

- Sharq va G'arb uyg'unishi: umumiy va xususiy jihatlar.
- Klassitsizm, sentimentalizm, ma'rifat-chilik, romantizm oqimlarining umumiy xususiyatlari.

- Realistik badiiy talqin va ijtimoiy voqelik munosabati.
- Modernizm: inson, jamiyat va muhit muammosi.

VI. Asosiy va qo'shimcha o'quv adabiyotlar hamda axborot manbalari Asosiy adabiyotlar

1. Мирзиёев Ш.М. Танкидий тахлил, катъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик – хар бир раҳбар фаолиятининг кундалик қондаси бўлиши керак. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2016 йил яқунлари ва 2018 йил истиқболларига бағишланган мажлисидаги Ўзбекистон Республикаси Президентининг нутқи. // Халқ сўзи, 2018 йил 16 январь, №11.
2. Артаманов С.Д., и др. История зарубежной литературы XVII-XVIII в.в.-М., 1989.
3. Зарубежная литература XIX века.-М., 1989.
4. Зарубежная литература XX века.-М., 2000.
5. История зарубежной литературы: Сред. века, Возрождение.-М., 1988.
6. Тронский И.М. История античной литературы.-М.:Высшая школа, 1983.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Аристотель. Поэтика.-Т.,1980.
2. Афансьев А.Н. Дерево жизни.-М., 1982.
3. Голосовкер Я.Логика мифа.-М.,1987.
4. Жўрақулов У.Худудсиз жилва.-Т., 2006.
5. Жўрақулов У. Назарий поэтика масалалари: Муаллиф. Жанр. Хронотоп. – Т., 2015.
6. История эстетики: Памятники мировой эстетической мысли. В пяти томах.-М., 1964-1970.
7. Комилов Н. Тафаккур карвонлари. – Т., 1999.
8. Конфуцианство в Китае.-М., 1982.
9. Мифы древней Индии.-М., 1975.
- 10.Рифтин Б.Л. От мифа к роману.-М., 1979.
- 11.Мелетинский Е.М. Поэтика мифа.-М.,1976.
- 12.Мифологии древнего мира.-М., 1977.
- 13.Сулаймонова Ф. Шарк ва Фарб.-Т.,1997.
- 14.Куронов Д., Раҳмонов Б. Фарб адабий-танкидий тафаккури тирихи очерклари.-Т., 2008.

Internet saytlari

1. www.ziyounet.uz
2. www.edu.uz
3. www.o'zbek adabiyoti.com.

4. www.ziyo.uz
5. www.Lib.ru.
6. www.litera.ru.
7. www.Philologs.narod.ru.